

Hata Yönelimli Motivasyon Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hata Yönelimli Motivasyon Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22714>

Özet

Hata Yönelimli Motivasyon Ölçeği (Hata Yönelimli Motivasyon Ölçeği veya EOMS), bireylerin hatalara karşı gösterdikleri bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkileri ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik araçtır. Bu ölçeğin Türkçe uyarlaması, özellikle üniversite öğrencilerinin öğrenme süreçlerinde hatalara yönelik tutumları ve motivasyon düzeylerini belirlemek üzere gerçekleştirilmiştir. Ölçek, üç temel alt boyutta toplam 19 maddeden oluşmakta olup, hata yapma durumunun birey üzerindeki olumlu (öğrenme odaklı) ve olumsuz (endişe ve koruma odaklı) etkilerini kapsamaktadır.

EOMS, eğitim psikolojisi ve örgütsel davranış alanlarında, bireylerin hataları bir öğrenme fırsatı olarak mı yoksa kaçınılmaz gereken bir tehdit olarak mı algıladıklarını değerlendirmek için kritik bir araç sağlamaktadır. Ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, faktöriyel yapılarının Türk üniversite öğrencileri popülasyonunda güçlü bir şekilde desteklendiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Hata Yönelimli Motivasyon, EOMS, Hata Odaklı Öğrenme, Hata Odaklı Endişe, Hata Odaklı Koruma, Uyarılma, Üniversite Öğrencileri, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Özkan Çakır, Yasin Topkaya, Burcu Yılmaz, S. L. Zorluoğlu.

Amaç

Hata Yönelimli Motivasyon Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin hataları algılaması ve hatalara tepki verme biçimlerini ölçmektir. Bu bağlamda, ölçek özellikle hataları bireyleri daha iyi performansla yönlendirip yönlendirmediğini (Hata Odaklı Öğrenme) veya tam tersine, hatadan kaçınma ve endişe durumlarına (Hata Odaklı Endişe ve Koruma) yol açıp açmadığını saptamaya hedefler.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması, üniversite öğrencilerinin akademik ve kişisel gelişim bağlamlarında hatalara yönelik motivasyonel yönelimlerini kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir şekilde değerlendirmek için yapılmıştır. Bu uyarılma, Türk eğitim sistemindeki öğrencilerin hata yapma kültürüne ilişkin tutumları inceleyen araştırmalara önemli bir katkı sağlamaktadır.

Yapı

Hata Yönelimli Motivasyon Ölçeği (EOMS), bireylerin hata yönelimli motivasyonları temsil eden

üç ana alt boyuttan oluşan hiyerarşik bir yapıya sahiptir. Ölçek toplamda 19 maddeden oluşmaktadır ve bu üç alt boyut, hataya verilen tepkinin farklı yönlerini temsil etmektedir:

Hata Odaklı Öğrenme (7 madde): Hataları bilgi kaynağı olarak görme ve hatalardan ders çıkararak gelecekteki performansını iyileştirme isteğini ölçer. Bu boyut, olumlu motivasyonel yönelimi temsil eder.

Hata Odaklı Endişe (6 madde): Hata yapmanın olası olumsuz sonuçları (eleştirisi, başarısızlık) hakkında duyulan kaygı ve stres düzeyini ölçer.

Hata Odaklı Koruma (6 madde): Hata yapmaktan kaçınma, hataları gizleme veya başarılarının suçlama gibi savunmacı stratejileri kullanma eğilimini ölçer. Bu boyut, bireyin kendini hatadan sonuçlarından koruma çabalarını gösterir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe versiyonunun yapısal geçerliliği, Çakırkaya ve arkadaşları (2014) tarafından titizlikle incelenmiştir. Yapılan analizlerde, EOMS faktöriyel yapısının doğrulanması amacıyla İkinci Derece Doğrulayıcı Faktör Analizi (CFA) uygulanmıştır. Üç alt ölçeğe sahip olması nedeniyle hiyerarşik bir model test edilmiş ve bu modelin verilerle uyumu incelenmiştir.

Geçerlik çalışmaları, ölçeğin orijinal yapısının Türkçe örneklemede de korunduğunu ve iyi bir model uyumu sergilediğini göstermiştir. Ayrıca, faktöriyel yapının farklı örneklemeler üzerinde tutarlılığını desteklemek amacıyla Çapraz Doğrulama teknikleri kullanılmıştır. Bu, ölçeğin ölçtüğü psikolojik yapıyı tutarlı bir şekilde temsil ettiğini kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Hata Yönelimli Motivasyon Ölçeği'nin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı ve yapısal güvenilirlik ölçütleri aracılığıyla değerlendirilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (CFA) sonuçları kullanılmıştır.

İç güvenilirlik, yaygın olarak kullanılan Cronbach'ın Alfa Katsayısı ile değerlendirilmiştir. Bu katsayı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne derece tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Yüksek alfa katsayıları, ölçeğin alt boyutlarının iç tutarlılığını yeterli düzeyde olduğunu ve güvenilir ölçümler sunduğunu işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını incelemek ve Türkçe versiyonunun orijinal üç faktörlü yapısını koruyup korumadığını belirlemek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (CFA) kullanılmıştır. Analizler, 19 maddenin üç ayrı ve ilişkili faktör altında toplandığını doğrulamıştır: Hata Odaklı Öğrenme, Hata Odaklı Endişe ve Hata Odaklı Koruma.

Elde edilen sonuçlar, EOMS'nin hiyerarşik yapısını, yani üç alt boyutun tek bir üst düzey yapı (Hata Yönelimli Motivasyon) tarafından temsil edildiğini desteklemektedir. İkinci derece CFA uygulaması, bu üst düzey yapıların varlığını ve alt boyutlar arasındaki ilişkiyi istatistiksel olarak kanıtlamıştır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 5'li Likert Ölçeği

Language Available: Türkçe

Population Group: Üniversite Öğrencileri

Age Group: Genç Yetkinlik dönemi (Genellikle 18-25 yaş arası)

Population Details: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler.

Test Methodology: Bireylerin, sunulan ifadelerle ne ölçüde katıldıkları 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (tamamen katılıyorum) arasında derecelendirmeleri beklenir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Hata Yönetimi, Öğrenme Stilleri, Psikometrik Özellikler, Likert Ölçeği, Doğrulayıcı Faktör Analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: ozkanc61@hotmail.com (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: İletişim adresi, sorumlu yazarın e-posta adresi üzerinden sağlanmaktadır.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal geliştirme yılı bilinmemektedir; ancak Türkçe uyarlama çalışması 2014 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımına ilişkin izinler için sorumlu yazar Özkan Çakır ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Kaynaklar

Ç?kr?kç?, Ö., Topkaya, Y., Y?lar, B.,ve Zorluo?lu, S.L. (2014). Structural validity of Turkish version of the Error Oriented Motivation Scale (EOMS) for university students. *The Online Journal of Counseling and Education*, 3 (4), 1-16.

The original PDF of the scale adaptation study can be downloaded here: hata-yonimli-motivasyon-olcegi-toad.pdf

Hata Yönelimli Motivasyon Ölçeği Maddeleri

Ölçek Yapıs? ve Derecelendirme:

Hata Yönelimli Motivasyon Ölçeği, 3 alt boyut ve toplam 19 maddeden olu?maktadır. Derecelendirme 5'li Likert formatındadır (1=kesinlikle katılmıyorum - 2=katılmıyorum - 3=yar?yar?ya katılmıyorum - 4=katılmıyorum - 5=tamamen katılmıyorum).

Hata Odaklı Ö?renme (7 m) :

Hata Odaklı Endi?e (6 m) :

Hata Odaklı Koruma (6 m) :